

Asikkalan kunta
rakennusvalvonta, kunnanpuutarhuri
kirjaamo@asikkala.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 17.3.2022

Asia: Asikkala, puiden kaataminen Kalmarinpuistosta

Asikkalan kunta hakee maisematyölupaa puiden kaatamiseen Danielson-Kalmarin huvilan metsäiseltä puistoalueelta. Tarkoituksena on kaataa huonokuntoisia ja liian tiheässä kasvavia puita. Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo on edellisessä lausunnossaan 3.5.2021 pyytänyt toimittamaan lisämateriaalia puistonhoidon suunnitelmista ja kaadettaviksi aiotuista puista. Lausuntopyyntöä on nyt täydennetty 1.2.2021 päivättyllä, pihasuunnittelu Eeva Blombergin laatimalla puistometsän käyttö- ja hoitosuunnitelmalla, kuvamateriaalilla huonokuntoisista puista sekä Danielson-Kalmarin huvilan muotopuutarhan suunnitelmalla 1991. Museo lausuu suunnitelmista seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Metsänkäsittelyalueella sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäännos, sillan rauniot (Muinaisjäännosrekisterin tunnus 1000003010 *Kalmarinpuisto*) sekä mahdollisesti muinaisjäännokeksi luokiteltava kohde, maakellarin jäänteet. Yliseen Viipurintiehen todennäköisesti liittynyt silta on merkitty vuoden 1775 Vääksyn joen karttaan ja se esiintyy myös jo Päijänne-Vesijärvi-vesistökartassa 1748. Silta jäi pois käytöstä, kun Vesijärven kanavaa alettiin rakentaa 1860-luvun lopussa. Maakellarin jäänteitä ei ole tarkemmin tutkittu ja sen muinaisjäännosstatus on määrittelemättä.

Edellä esitetyn perusteella museo toteaa, että hakkuut on mahdollista toteuttaa suunnitelmassa esitetyllä alueella, mutta siltaraunion ja maakellarin läheisyydessä hakkuut on suoritettava siten, etteivät ne lähiympäristöineen tuhoutu/vaurioidu: maata muokkaavat toimenpiteet (kuten kantojen repiminen) on kielletty. Jäänteiden päälle ja niiden välittömään läheisyyteen ei myöskään saa varastoida puutavaraa tai kasata hakkuujätettä. Myös mahdolliset metsäkoneiden reitit on suunniteltava siten, ettei rakenteet lähialueineen vahingoitu.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Danielson-Kalmarin huvila ja sitä ympäröivä puistoalue, jota suunnitelma koskee, sisältyy Vääksyn kanavan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön

(Museovirasto, RKY 2009). Vääksyn osayleiskaavassa (2010) aluetta koskee kaavamääräys VP/s: *puisto, jolla ympäristö säilytetään* ja Vanhan hallintomäen asemakaavan muutoksessa (2007) VP/s: *puistoalue, jolla puistoympäristö ja muotopuutarha säilytetään*.

Vääksyyn 1800-luvun lopulla kehittyneessä huvila-asutuksessa puisto- ja puutarhakulttuurilla oli merkittävä rooli. Vuonna 1891 rakennetun Danielson-Kalmarin huvilan muotopuutarha on ennallistettu vuonna 1991 laaditun suunnitelman mukaisesti ja suunnitelma koskee myös muotopuutarhaa ympärivää puistoa. Huvilan edustan muotopuutarhan ja Vääksynjoen välinen rinnealue on suunnitelmassa niittyä. Huvilan muotopuutarhalla on historiallisesti avautunut niittyinen rinne ja näkymäkaistale kanavalle (ks. kuvaliite) ja ennen maantien ja sillan valmistumista myös Vesijärvelle. Rinne ja näkymäalue kanavalle on kuitenkin nykyisellään melko umpeen kasvanut ja vesakoitunut. Alueellinen vastuumuseo katsoo, että uudessa hoitosuunnitelmassa mainittuja lohkoja 7 ja 8 tulisi hoitaa vuoden 1991 suunnitelman mukaisesti pääasiallisesti niittynä. Puistonhoitotoimilla näkymä kanavalle voidaan avata poistamalla vesakkoa ja huonokuntoiset puut. Uutta suureksi kasvavaa, huvilan taakseen peittävää puustoa ei näille lohkoille tulisi kuitenkaan istuttaa. Vääksynjoen ja kanavan varren maisemapuilla on silti tärkeä rooli, eikä kaikkea tule tältäkkään alueelta poistaa, eli näkymäaukko tulee toteuttaa ja ylläpitää suunnitelmallisesti. Museo pitää tärkeänä, että kunta on teettänyt alueelle ammattimaisen puistonhoitosuunnitelman. Vain edellä mainittujen asioiden osalta suunnitelmaa on syytä suunnata osin uudelleen ja museo antaa asiassa neuvontaa. Istutussuunnitelmien tullessa ajankohtaiseksi on hyvä pitää esimerkiksi katselmuksia alueella.

Museolla ei ole huomautettavaa poistettaviksi esitettyjen puiden suhteen.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala
tutkija	Reetta Nousiainen

Tiedoksi Museovirasto, Hämeen Ely-keskus

Kuvaliite, Asikkalan kunnan kuvakokoelma.

